

РЕЦЕНЗІЯ

**на освітньо-професійну програму «Цивільний захист»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю
К10 «Цивільна безпека» галузі знань К «Безпека та оборона»,
розроблену в Національному університеті цивільного захисту
України**

Сучасні умови функціонування системи цивільного захисту України, зумовлені насамперед повномасштабною збройною агресією російської федерації, висувають підвищені вимоги до професійної підготовки фахівців органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Зростання кількості та складності надзвичайних ситуацій, виникнення нових загроз для населення і територій, необхідність проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах воєнного стану потребують підготовки фахівців, здатних не лише виконувати професійні завдання, а й організовувати діяльність підрозділів, оцінювати оперативну обстановку, приймати обґрунтовані рішення та забезпечувати взаємодію залучених сил і засобів. У цьому контексті освітньо-професійна програма «Цивільний захист», розроблена Національним університетом цивільного захисту України, є актуальною та відповідає сучасним потребам практичної діяльності ДСНС України.

Мета освітньо-професійної програми спрямована на підготовку фахівців, які володіють необхідними знаннями, уміннями та компетентностями для забезпечення цивільного захисту, запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, організації реагування на них та ліквідації їх наслідків. Позитивної оцінки заслуговує комплексний підхід до формування професійних компетентностей здобувачів вищої освіти, який поєднує нормативно-правову, інженерно-технічну, оперативно-тактичну та організаційно-управлінську складові підготовки. Такий підхід створює необхідні передумови для майбутньої професійної

діяльності випускників у територіальних органах і підрозділах ДСНС України.

Особливої уваги заслуговує посилення організаційно-управлінської спрямованості освітньої програми. Передбачені нею компетентності та програмні результати навчання орієнтовані на формування здатності організовувати повсякденну діяльність рятувальних підрозділів, забезпечувати їх готовність до дій за призначенням, планувати використання сил і засобів, координувати підготовку особового складу, здійснювати контроль за станом техніки та обладнання, організовувати взаємодію під час виконання оперативних завдань. Важливим є те, що підготовка майбутніх фахівців не обмежується опануванням окремих способів виконання аварійно-рятувальних робіт, а передбачає набуття навичок організації, забезпечення та контролю їх проведення.

З практичної точки зору позитивно оцінюється зміст професійної підготовки, зокрема освітніх компонентів, пов'язаних із пожежною тактикою, організацією пожежогасіння, техногенною безпекою, інженерним захистом територій, радіаційним і хімічним захистом, застосуванням аварійно-рятувальної техніки та засобів зв'язку. Їх опанування сприятиме формуванню у випускників здатності аналізувати оперативну обстановку, прогнозувати розвиток надзвичайних ситуацій, визначати необхідні сили та засоби, організовувати проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт із дотриманням вимог безпеки особового складу.

Важливою перевагою освітньо-професійної програми є врахування особливостей виконання завдань цивільного захисту в умовах воєнного стану. Зокрема, передбачено формування компетентностей щодо застосування безпілотних літальних апаратів для моніторингу обстановки, обстеження територій та проведення пошуково-рятувальних робіт, визначення небезпек, пов'язаних із вибухонебезпечними предметами, а також організації пожежогасіння в особливий період. Зазначені напрями підготовки

мають безпосереднє практичне значення для діяльності пожежно-рятувальних підрозділів, які виконують завдання в умовах підвищеної небезпеки, руйнування об'єктів інфраструктури та виникнення надзвичайних ситуацій унаслідок воєнних дій.

Окремо слід відзначити орієнтацію освітньої програми на формування навичок організації взаємодії між пожежно-рятувальними підрозділами, органами виконавчої влади, місцевого самоврядування та іншими службами, що залучаються до виконання завдань цивільного захисту. Не менш важливим є формування здатності здійснювати планування, вести службову документацію, організовувати професійну підготовку особового складу та забезпечувати належний рівень готовності підрозділів до реагування на надзвичайні ситуації.

Загалом зміст освітньо-професійної програми, визначені компетентності та програмні результати навчання свідчать про її практичну спрямованість і відповідність основним напрямам професійної діяльності органів та підрозділів ДСНС України. Реалізація програми сприятиме підготовці фахівців, здатних ефективно виконувати завдання у сфері цивільного захисту, адаптуватися до змін оперативної обстановки, застосовувати сучасні технічні засоби та брати участь в організації діяльності пожежно-рятувальних підрозділів.

З метою подальшого вдосконалення освітньо-професійної програми доцільно рекомендувати посилення практичної складової підготовки здобувачів вищої освіти шляхом ширшого використання навчальних ситуацій, наближених до реальних умов діяльності пожежно-рятувальних підрозділів. Особливу увагу варто приділити відпрацюванню управлінських рішень під час ліквідації пожеж та інших надзвичайних ситуацій в умовах воєнного стану, організації взаємодії залучених сил і засобів, а також застосуванню безпілотних літальних апаратів для проведення розвідки та оцінювання оперативної обстановки. Реалізація зазначених

підходів сприятиме підвищенню практичної готовності випускників до виконання професійних завдань.

Висновок. Освітньо-професійна програма «Цивільний захист» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю К10 «Цивільна безпека» є актуальною, змістовно обґрунтованою та практично орієнтованою. Її реалізація відповідає потребам Державної служби України з надзвичайних ситуацій у підготовці кваліфікованих фахівців, спроможних здійснювати заходи із запобігання надзвичайним ситуаціям, організовувати реагування на них та забезпечувати готовність підрозділів до виконання завдань за призначенням. Освітньо-професійна програма заслуговує на позитивну оцінку та рекомендується до реалізації в Національному університеті цивільного захисту України.

Рецензент:

Заступник начальника Черкаського
районного управління ГУ ДСНС України
у Черкаській області

« / **О.О. Штабрат**
2026 року